

Prælati jurisdictionem ecclesiasticam habentibus; imo non semper illam habuerunt, nec modo habent omnes, præsertim moniales, et si quæ sunt religiones pure laicorum; igitur ex hoc præcise quod religio instituitur, vel etiam approbatur, non sequitur habere jurisdictionem, nisi ei in super conferatur; nullum autem est commune jus canonicum quod hoc statuatur, ut vi illius statim censeatur conferri. Non ergo datur ex vi juris communis. Nec dicta jura quidquam probant; nam utrumque supponit judicem, aut Prælaturam habentem jurisdictionem, et ea supposita, statuunt ut ei pareatur. Circa illam vero legem advertenda est vulgaris differentia inter jurisdictionem civilem et ecclesiasticam, quod civilis proveniat ab ipsa communitate hominum; spiritualis a Christo in Papam, et per hunc in alios. Illa ergo lex loquitur de jurisdictione civili, quam communitas aliqua conferre potest suo præfecto, quem sibi in judicem, et immediatum superiorem eligit, sive id faciat adminiculo ipsius juris civilis, sive illo tantum non contradicente. Hoc autem non potest in exemplum adduci ad religiosos de quibus agimus, quia eorum jurisdictio debet esse spiritualis et a capite manare. Circa alium vero textum canonicum, est observandum in eo sermonem esse de propriis Ecclesiarum Prælati, qui jurisdictionem habent fori contentiosi; nam hoc esset ratione Prælati in rigore sumpti, ut supra cum communi docuimus. Si ergo supponatur religio habere Prælaturam in hac significatione, clarum est eum habere jurisdictionem, et hoc solum probatur ex illo textu; attamen hoc ipsum est quod quærimus, an, videlicet, Præfecti seu Rectores religionum, vel quocumque alio vocentur nomine, ex vi juris communis habeant quod sint veri Prælati in dicto sensu, et hoc nec ex illo textu, nec ex alio probari potest.

16. *Quando ceperunt religiones habere jurisdictionem per specialia jura.* — Sed quæri tandem potest quando inceperint religiosi habere ecclesiasticam jurisdictionem. Respondetur de hoc initio non satis constare, neque idem pro omnibus posse assignari; nam, cum non sit fundatum in jure communi, debet ad speciales concessionem revocari; quæ concessionem factæ sunt aliquibus religionibus statim a principio earum, aliquando vero longa post tempora, quæ incerta sunt; et ideo propria singularum religionum indulta, vel historiae, et antiquæ consuetudines, sunt con-

solenda. Videtur autem hæc jurisdictio in religione S. Benedicti modo aliquo incepisse a tempore Divi Gregorii, ut significatur in c. *Quam sit necessarium*, 18, quæst. 2, quamvis neque ibi expresse jurisdictio eis concedatur, sed aliquæ exemptiones, vel immunitates, quas Episcopi violare non possint. Quamdiu ergo religiosi fuerunt subjecti Episcopis, non videntur habuisse propriam jurisdictionem saltem ab Apostolica Sede, sed quam Episcopi delegare volebant; unde tunc proprie videtur hæc jurisdictio incepisse, cum primum exemptio religionum a jurisdictione Episcoporum incepit. Exemptio autem quoad integras religiones initium videtur habuisse a temporibus Alexandri III, Innocentii III et Honorii III. Nam Carthusiensem ordinem Alexander III exemit¹; Innocentius vero et Honorius mendicantes ordines; et deinceps Romani Pontifices similia privilegia aliis religionibus concesserunt. Ante hæc vero tempora videntur fuisse aliqua monasteria exempta, licet alia ejusdem ordinis subjecta essent Episcopo diocesis, ut colligitur ex capite *Cum dilectus*, de Religios. domib., et ex capite *In singulis*, et cap. ultimo, de Statu monach. Et ita in diversis monasteriis ejusdem ordinis fieri tunc poterat, ut unus Prælatus jurisdictionem haberet, et non alius, sicut hodie sunt etiam monasteria monialium, quæ cum sub eadem regula, verbi gratia, Sancti Benedicti aut Francisci vivant, alia tamen Prælaturam habent ordinariam, alia regularem. Jam vero hoc non est in usu, sed in omnibus religionibus, tam clericorum quam monachorum, superiores propriam jurisdictionem habent; hinc si qui sunt subditi Ordinariis, non videntur carere omnino jurisdictione, saltem immediata et quoad primam instantiam; de quo tamen consuetudo et indulta Apostolica servanda sunt, quia, ut dixi, inde manat hæc jurisdictio.

CAPUT II.

QUOTUPLEX SIT RELIGIONIS PRÆLATUS, ET QUEM INTER SE ORDINEM SERVENT.

1. *Triplex genus Prælatorum in unaquaque religione.* — Non inquirimus diversitatem Prælatorum in diversis religionibus, sed in eadem; nam prior diversitas magis solet esse

¹ Petrus Sutor, lib. 2 de Vita Carthusianorum, tract. 3, c. 2.

de nomine quam de re; in diversis enim religionibus idem est proportionalis modus Prælatorum seu superiorum, quamvis diversis nominibus appellantur: *Abbatibus, Prioribus, Guardianis, Rectoribus*, etc. Quod si in eis sit aliqua diversitas quoad privilegia vel potestates, illa est accidentaria ad communem tractationem, quam nunc prosequimur, pendetque ex specialibus privilegiis, et statutis singularum religionum, ut obiter, quantum necesse fuerit, attingemus. Agimus ergo de varietate Prælatorum, qui in una et eadem religione, atque adeo in singulis esse possunt. Quæ diversitas, ut formalis sit (nam materialis nihil ad doctrinam refert), secundum majorem vel minorem universalitatem Prælationis sumenda est; non enim possunt aliter distingui, nisi secundum hierarchicum ordinem. Sic ergo triplex religionis Prælatus generaliter distingui potest, scilicet, infimus, supremus et medius, prout Dionysius singulas hierarchias in tres ordines distinguere solet.

2. *Qui sint Prælati infimi, seu locales.* — Prælati infimi in religione sunt illi qui Conventuales seu locales vocantur, quorum unusquisque uni tantum monasterio præest, et in eo immediatam gerit Prælationem, ita ut infra se nullum alium Prælaturam habeat. Hujusmodi est Abbas, verbi gratia, unius monasterii, Prior, Guardianus, etc., nam hos omnes vere Prælatos esse communis sententia est, ut notant Angel. et Sylv., verb. *Prælatus*, et alii superiori capite, num. 6, citati. Quod etiam declarasse videtur Sixtus V, in 2 constitut. de Illegitimis, in qua priorem declaravit. Idemque Florentiæ declaratum fuisse quoad religionem Minorum in quodam capitulo generali refert Corduba, in Annotationibus ad Compendium privilegiorum, tit. *Guardianus*. Imo advertit Panormitanus, in cap. ult. de Regularibus, jure communi antiquo hoc tantum genus Prælatorum fuisse usitatum in religionibus, loquendo de propriis Prælati intrinsecis religioni; quia in singulis monasteriis erant singuli Abbates habentes per se regimen, neque unus Abbas subiciebatur alteri Abbati, sed omnes Episcopo loci, juxta c. *Abbatibus*, et c. *Monasteria*, 18, quæst. 2, et alia adducta capite præcedenti. Atque ita observatum fuisse tempore Basilii, Augustini et Benedicti, ex eorum regulis non obscure colligitur. Et idem significat Cassianus in suis institutionibus et collationibus de monachis Ægypti. Unde Basilius, regul. 35, ex fusioribus, ubi tractans quæstionem an expediat

in uno oppido plura esse monasteria, plane supponit, eo ipso quod essent distincta, nullo modo coalescere in unum corpus, et habere debere Prælatos inter se omnino condistinctos. Interdum vero legimus unum Abbatem præfuisse multis monasteriis, ut de Pachomio, in vita ejus, et cap. 43 et 57, apud Surium, tom. 3, die 14 Maii. Verisimile autem est omnia illa monasteria fuisse per modum unius, sicut nunc solet esse unum monasterium cum aliquibus residentiis annexis, quarum omnium unus est immediatus superior, licet vicarios habeat in diversis locis, qui economi vocantur in vita Pachonii, supra. Hinc etiam legimus apud Palladium, in Lausiaca historia, cap. 7, in tom. 7 Bibliothecæ, cum in monte Nitriæ quinque millia essent monachorum, ex quibus nonnulli erant Presbyteri, unum ex eis tantum fuisse primum Presbyterum, qui solus sacra Deo offerebat, et omnibus præerat. Postea vero inter diversa monasteria habentia distinctos Abbates, cepit esse major unio sub uno Prælato proprio totius religionis, ut nunc videmus in omnibus fere Ordinibus, tam Monachalibus quam Mendicantibus, et respectu illius universalioris Prælati inferior est hic particularis, seu localis Præpositus, ut per se constat. Infimus autem a nobis appellatur, quatenus sub se non habet inferiorem Prælaturam; nam, licet habere soleat vicarium sibi subordinatum, qui in aliquibus religionibus vocatur Prior respectu Abbatis, in aliis Superior respectu Prioris, vel Minister respectu Rectoris aut Præpositi, tamen, juxta communem sententiam, hic non est Prælatus, quia non habet jurisdictionem propriam et ordinariam; aut enim nullam habet, sed solum economicam administrationem, aut solum habet delegatam, ut notat Sylvester, verb. *Prælatus*, quem alii communiter sequuntur. Intelligitur autem de vicario non solum nomine, sed etiam re; nam, ut idem Sylvester notat, si, mortuo Abbate vel Priore, vicarius substituat cum sufficiente auctoritate, ille pro tunc Prælatus censendus est, quia jurisdictionem habet ordinariam, quam delegare potest, et per eam absolvere a reservatis, etc. Idemque a fortiori est de illo, qui præest parvo conventui, immediate subjecto Provinciali aut Generali, quamvis propter parvitatem vicarius tantum nominetur. Quod sumi potest ex capite *In singulis*, de Statu monachorum, ibi: *Priorum Abbates proprios non habentium.*

3. *Qui sint Prælati supremi, seu Generales.* — Supremus Prælati religionis dicitur, qui intra illam Superiorem non habet, et omnes alios ejusdem religionis Prælatos sibi habet subjectos; qui Prælati in omnibus religionibus, quæ illum habent, vocatur Generalis, quamvis in quibusdam appelletur Prior Generalis, aut etiam Abbas Generalis, ut loquitur Panormitanus, in cap. ult., de Regularibus; in aliis Magister, Minister, aut Præpositus Generalis. Unde constat non dici hunc Prælatum simpliciter supremum, quia nulli subjectus sit, sic enim solus Summus Pontifex potest dici supremus Prælati religionum omnium, sed solum respective, seu inter Prælatos ejusdem religionis. Dices: ergo eadem ratione posset talis Prælati esse subjectus Episcopo. Respondeo non esse in hoc repugnantiam, si, non obstante tali modo Prælationis, non fuisset facta per Pontifices religiosorum exemptio; tamen de facto nunquam videtur fuisse in Ecclesia hic modus Prælationis sine jurisdictione quasi Episcopali, nec sine exemptione a jurisdictione Episcoporum. Nam hujusmodi Prælati jurisdictionem habet quodammodo universaliorem quam particulares Episcopi, nam habet monasteria sibi subjecta in variis episcopatibus, vel etiam provinciis aut regnis; ergo non poterat convenienter esse subordinatus singulis Episcopis, quia moraliter non posset generaliter et uniformiter monasteria sibi subjecta gubernare. Unde, quamdiu fuerunt monasteria singula quasi per se separata, ita ut eorum Abbates non haberent intra suam religionem superiorem, videntur Episcopis fuisse subjecta, ut de Benedictinis colligitur ex cap. *In singulis*, de Statu monachorum. Religiones vero, quæ unum corpus efficiunt sub uno interno capite, semper fuerunt exemptæ, ex quo talem unionem habere cœperunt, ut constat ex Cisterciensibus, Carthusianis, Prædicatoribus, Minoribus, etc. Et hæc dicuntur habere supremum Prælatum sub Summo Pontifice. Per hoc tamen non excludimus quin congregatio generalis talis religionis possit esse supra Generalem, de quo in tract. 3, l. 10, c. 4, dicimus; sed loquimur de Prælati ordinariis, quibus permanentemente ac durabiliter religio gubernatur.

4. *An et quomodo possint esse in una religione plures Generales.* — Dices rursus, ex dictis sequi in una religione tantum esse posse unum Prælatum supremum; tum quia non

possunt esse plura capita æqualia (esset enim monstrosum); tum etiam quia diximus de ratione hujus supremi Prælati esse, ut habeat omnia monasteria ejusdem religionis sibi subjecta. Consequens autem est falsum, nam eadem religio, ut, verbi gratia, S. Benedicti, aut Bernardi, etc., habet plures Generales, alium in Hispania, alium in Gallia, alium in Lusitania, ut constat ex usu. Respondeo, si proprie loquamur, unius religionis tantum esse posse unum supremum Prælatum, sicut in uno prædicamento non potest esse nisi unum genus generalissimum. Et quidem, quantum ad negationem superioris, quam ratio supremi includit, manifestum est non posse esse in duobus, si alter eorum est Generalis simpliciter, quia eo ipso habebit alterum sibi subjectum, et consequenter ille alter non erit supremus; vel si uterque ita præest ut neuter alteri jure ordinario subiciatur, et consequenter monasteria uni subjecta alteri non subiciantur, neque e converso, neuter eorum dici potest Generalis simpliciter talis religionis, sed uterque dici poterit Generalis secundum quid suæ nationis, seu religionis. In religionibus ergo, in quibus plures nominantur Generales, observandum est an inter eos sit aliqua subordinatio, etiam minima, ita ut unus sit prorsus independens; alii vero aliquam etiam minimam dependentiam ab illo habeant, quia ab eo confirmari debent, aut visitari possunt, vel quid simile; et tunc ille solus, qui independens est, est supremus Prælati, atque adeo Generalis simpliciter totius religionis; alii vero tantum secundum quid ita nominantur, partim propter amplitudinem districti, partim propter minimam subordinationem, quæ moraliter et in ipso usu quasi nihil reputatur. Si autem nullam omnino inter se subordinationem habent, uterque revera est supremus Prælati, prout de illo nunc loquimur, et sic comprehenditur nomine Generalis, quamvis respectu totius religionis non sit Generalis simpliciter, sed solum in sua natione, seu districtu; quomodo se habebant ante paucos annos in religione S. Hieronymi Generales Lusitanæ et Castellæ, et nunc Generales Cistercienses, vel S. Benedicti; et in religione S. Francisci Generales Observantium, Conventualium et Capucinorum in Italia eodem modo videntur inter se comparari. Et in hujusmodi ordinibus religio, in qua sunt plures Generales, dicitur una, non perfecta unitate morali, quæ requirit unionem sub uno capite; sed unitate et imi-

fatione ejusdem fundatoris, et unitate etiam Regulæ, saltem quoad præcipua, et quoad habitus similitudinem, et quoad quamdam majorem fraternam communicationem ac dilectionem, quam similitudo efficere solet. Neque hoc mirum videri debet, quia in religionibus antiquis non videtur fuisse major unitas, ut, verbi gratia, in religione S. Benedicti, quando singuli Abbates erant quasi supremi, quia communem Superiorem ejusdem religionis non habebant; imo nec Visitatores communes, nec Capitula generalia, ut colligitur ex cap. *In singulis*, de Statu monach., ubi Panormitanus et Doctores id advertunt. Unde obiter etiam declaratum est, an hic supremus Prælati seu Generalis sit necessarius in religioso statu. Dicendum est enim absolute et simpliciter non esse necessarium; ad majorem autem unitatem, et meliorem gubernationem fuisse opportunum, ejusque unitatem magis necessariam esse in quibusdam religionibus quam in aliis, ut specialiter de nostra Societate infra suo loco declarabimus.

5. *De Prælati mediis seu provincialibus.* — Hoc triplex genus Prælatorum non est absolute necessarium. — Prælati mediis dicuntur, qui intra eandem religionem superiorem Prælatum habent, et nihilominus aliquo modo universales Prælati sunt, plures domos, pluresque Prælatos inferiores sub se habentes, ut sunt Provinciales religionum Mendicantium, et aliarum, quæ eas imitantur. Nam in religionibus Monachalibus non videntur esse in usu hujusmodi Prælati mediis; nam Carthusiani, præter Generalem, non habent unius Provincie vel nationis Prælatum aliquem communem, sed solos Priores singulorum conventuum. Hi vero suis temporibus capitulum quasi provinciale seu nationale efficiunt, quod capitulum, quamdiu durat, dici potest habere auctoritatem Prælati quasi Provincialis vel nationalis; in eo tamen non eligunt Provinciales, sed Visitatores, qui non sunt ordinarii Prælati, sed veluti specialem quamdam commissionem suis locis et temporibus exercent. Reliquæ item Monachales religiones unum tantum solent habere ordinarium Prælatum supra omnes Abbates vel Priores, quem propterea Generalem appellant, modo superius declarato. Non est ergo hic triplex ordo Prælatorum necessarius simpliciter in religioso statu, etiam prout nunc est in usu Ecclesiæ. In religionibus autem Mendicantibus, propter amplitudinem earum, et pecu-

liarem vivendi modum, semper servatur hic ordo quasi hierarchicus, ut inter superiorem conventualem et Generalem mediet Provincialis, qui sub Generali existit, et sub se habet plures conventus, et Prælatos eorum, qui unam provinciam constituunt, quæ, licet sit pars unius religionis, per se spectata efficit unum politicum corpus, constans ex omnibus illis conventibus, cujus caput est Provincialis. Nec solent in religionibus, moraliter loquendo, esse plures Prælati intermedii et ordinarii; nam, licet aliquando creentur commissarii vel visitatores, illi non sunt Superiores ordinarii, sed extraordinarii, habentesque jurisdictionem delegatam, quæ expirat per mortem concedentis.

6. *Apud Franciscanos tamen inter Provinciales, et Generalem, dantur commissarii.* — Religionem S. Francisci excipio, in qua alii sunt Prælati intermedii, vel est Commissarius Generalis Cismontanus, vel Ultramontanus, qui Superior est Provincialibus omnibus suæ familiæ, et sub Generali constituitur, et, ut probabiliter creditur, verus Prælati est, jurisdictionemque ordinariam habet. In aliquibus etiam provinciis habent Prælatos medios inter Provinciales, et Guardianos, qui custodes in speciali quadam significatione appellantur, suntque sub Provincialibus, et sub se habent nonnulla monasteria provincie, quæ in hunc modum in plures custodias est divisa, quamquam hoc fere jam non sit in usu, sed tituli tantum, seu nomina retineantur, quæ ad nos nunc exponere non pertinet. Sed illi tres gradus prælationis, Generalis, Provincialis et Præpositi localis, nobis sufficiunt; nam hi generales sunt, et, si qui alii sunt intermedii, facile potest eorum munus ad instar provincialatus explicari, et hæc de prima parte tituli.

7. *In quibus tria Prælatorum genera numerata convenient.* — Prima assertio pro prima convenientia. — Secunda assertio pro secunda convenientia. — De his ergo breviter inquiri potest in quo convenient, et in quo etiam differant, per quod secundæ parti tituli satisfacimus. Quod ad convenientiam attinet, dicendum est primo, convenire in hoc, quod omnes habent jurisdictionem spiritualem in subditos, tam in foro pœnitentiæ quam in foro exteriori ecclesiastico aut religioso; loquimur enim secundum præsentem consuetudinem Ecclesiæ et religionum quæ proprium habent regimen extra jurisdictionem Episcoporum. Et sic assertio est clara ex ipso usu, et institutis ac privilegiis talium religionum; et a fortiori consta-

bit ex sequenti assertione. Secundo ergo dicendum est, omnes hos Prælatos habere jurisdictionem ordinariam, et non tantum delegatam. Hoc certum est apud omnes, et de jurisdictione in foro pœnitentiæ id ostensum a nobis est in 4 tom. tertiæ partis, disp. 25, quia omnes hi sunt ordinarii pastores, quibus ex officio incumbit cura animarum religiosorum; nam respectu eorum superiores et universales Prælati sunt quasi Episcopi; inferiores vero seu locales sunt quasi Parochi, et ideo habere debent ordinariam jurisdictionem in foro pœnitentiæ; religiosi enim propter favorem exemptionis non debent carere hujusmodi ordinariis pastoribus; hoc enim potius esset nocuum quam favor. Atque eadem ratio cum proportione applicari potest ad externam jurisdictionem; nam hæc etiam necessaria est ad religionis gubernationem, vel in tota illa, vel in singulis provinciis, vel in unaquaque domo respective. Quamvis enim, in rigore loquendo, potestas dominativa posset sufficere ad exteriorem gubernationem, præsertim ad œconomicam unius domus, tamen efficacior et utilior erit, si fiat simul per potestatem jurisdictionis. Supposita autem exemptione religionum ab Episcopis, necessarium est ut in ipsa religione sit hæc jurisdictio et efficacia ejus, quia non potest relinqui sine proprio gubernatore infra Summum Pontificem. Hac ergo ratione necessaria est talis jurisdictio in Generali, et quia ille non potest immediate præesse singulis provinciis, necessaria etiam est in Provinciali, præter quem in unaquaque domo necessarius est proprius gubernator, qui participet etiam curam Episcopalem, ut infra num. 12 dicam, et ideo etiam in illo est moraliter necessaria hæc jurisdictio. Et in omnibus ordinaria est, quia omnes sunt ex officio pastores et rectores in hoc etiam exteriori foro: ita sentiunt communiter Doctores, in cap. *Cum ab Ecclesiarum*, et cap. *Quanto*, de Offic. Ordin., cap. *Ea quæ*, et cap. *Singulis*, de Stat. monach., et bene Navar., alia congerens, consil. 9 de Privileg.

8. *Hujus partis ratio.* — Et ratio generalis est, quia jurisdictio, quæ convenit alicui per electionem Collegii vel Universitatis ad aliquod officium, cui vel natura sua, vel virtute legis talis jurisdictio convenit, est ordinaria, et non tantum delegata; sed hujusmodi est jurisdictio horum Prælatorum; ergo est ordinaria. Major quoad priorem partem de electione est communis juristarum cum glossa, in cap. *Cum ab Ecclesiarum*, de Offic. Ordin., verb. *Eccle-*

siastica, et Panormit. in cap. *Suspicionis*, de Officio delegati, num. 9; Sylvest., verb. *Prælati*, et colligitur ex c. 1, de Elect. Advertunt autem iidem auctores, regulariter, seu communi jure, esse necessarium ad jurisdictionem ordinariam, quod habeatur per electionem; nam jure speciali, vel auctoritate Prælati superioris potestatem habentis, aliter conferri solet, ut constat ex cap. 5, de Offic. Archidiacon., et ex communi usu, et quia nullum est jus vel ratio quæ necessario requirat electionem, de quo latius capite sequenti. Adde etiam electionem non esse satis ad jurisdictionem ordinariam, si ex intentione eligentium solum fiat ad commissionem, seu delegationem faciendam. Et ideo dixi, oportere ut electio fiat ad præfecturam vel officium cui annexa sit jurisdictio, nam revera in hoc formaliter consistit ratio ordinariæ jurisdictionis. Oportet autem ut hæc annexio sit jure ordinario, et ideo addidi alteram particulam, *virtute legis*. Quæ communis etiam est ex glossa et Canonistis, et ex rubrica de Officio delegati, et aliis Doctoribus, in l. 1, ff. de Officio ejus cui mandata est jurisdictio. Qui asserunt jurisdictionem ordinariam esse, quæ habetur virtute legis; intelligendum autem est prædicto modo, nam virtute legis potest etiam haberi jurisdictio delegata, ut constat de jurisdictione inquisitorum, et ex toto titulo de Officio deleg. Oportet ergo quod talis jurisdictio conveniat ratione officii vel dignitatis de jure aliquo vel consuetudine. Quod significaverunt Innocentius et Panormitanus, in cap. 1, 2 et 3, de Officio Ordinarii, et satis expresse colligitur ex l. 1, ff. de Offic. ejus cui mand. est jurisd. Et ita probata est major propositio tota, de qua plura etiam dixi in tom. 4 et 5 tertiæ partis. Quod autem hoc modo jurisdictionem habeant hi Prælati religionum, quæ erat minor propositio rationis factæ, per se est evidens, nam habent officium pastorale, Ecclesiæ approbatione institutum, cui tam intrinseca videtur jurisdictio, ut sine illa vix possit intelligi, vel saltem non possit moraliter executioni mandari, ut declaratum est. Ac denique partim jure communi, ut infra videbimus, partim jure proprio singularum religionum per Pontificia diplomata, partim consuetudine satis confirmata est hæc jurisdictio, ut late Navarrus Comment. 2, de Regularibus, num. 63 et sequentibus, et Comment. 3, num. 40 et sequentibus. Hic vero occurrebant speciales quæstiones, an Visitatores religionum habeant ordinariam vel delegatam jurisdictionem; item

de Commissariis; item de Præsidentibus capitulo generali, juxta cap. *In singulis*, de Statu monachor., ubi hæc et similia a Doctoribus tractantur. Sed in eis immorari nolo, quia vel non sunt magni momenti, vel non habent generalem doctrinam pro omnibus religionibus, sed juxta uniuscujusque statuta aut mores definienda sunt.

9. Tertio dicendum est, hanc jurisdictionem in Prælati religionum esse quasi Episcopalem; ita loquuntur omnes auctores in Clement. 1, de Rebus Eccles. non alien., verb. *Proprii*, et sumitur ex cap. *Abbatibus*, de Privileg., in 6, ibi: *In quos ecclesiasticam, et quasi Episcopalem jurisdictionem obtinent*, ubi glossa notat vocare *quasi Episcopalem*, quia non se extendit ad actus, ad quos potestas ordinis seu consecratio Episcoporum necessaria est. Sed hoc majori explicatione indiget, quia illa particula diminuens *quasi*, non æque in omnibus his Prælati diminuit, ut mox dicemus. Advertendum est autem textum illum loqui de Abbatibus, qui tantum sunt superiores conventuales; ex quo colligitur idem dicendum esse de cæteris.

10. *Objectio contra citatum textum pro assertionem, quantum ad Mendicantes.* — Dicunt autem aliqui hoc argumentum recte convincere de aliis Prælati superioribus ordinum Mendicantium, ut sunt Generales et Provinciales; non tamen esse idem de Conventualibus Prælati earumdem religionum, ut sunt Guardiani, Priores, etc., quia hi sunt inferiores Prælati, qui comparantur ad Provinciales, sicut Archidiaconi vel Archipresbyteri ad Episcopum; hi autem Prælati minores non habent jure communi Episcopalem jurisdictionem, nam solum de quibusdam minoribus possunt per se judicare, majora vero ad Episcopum perferre debent, ut constat ex toto titulo de Officio Archidiaconi et Archipresbyteri, cum ibi adnotatis. Ita ergo Prælati conventuales, saltem religionum Mendicantium, jure communi non habebunt jurisdictionem quasi Episcopalem, sed inferiorem, quasi Archidiaconi vel Archipresbyteri. Dico tamen jure communi nullam differentiam ostendi posse inter Abbates, vel Priores Monachales, et Guardianos, Priores, et alios Prælatos Conventuales Mendicantium; nihil enim de his posterioribus Prælati jure communi circa hoc invenimus dispositum. Et quamvis illa analogia Archipresbyteri et Episcopi in aliquo similis sit, non tamen in omnibus, ut statim dicemus, et ideo ex illo non potest

sufficiens argumentum sumi. Eo vel maxime quod, si consideremus statum et modum regiminis, quem nunc habent monachales religiones, etiam in eis Abbates particulares possunt comparari ad Generalem, sicut Archidiaconi ad Episcopum. Si autem loquamur secundum jus antiquum, non possumus secundum illud discrimen constituere in religionibus Mendicantibus, cum nondum essent institutæ; sed potius cum proportione esset de illis loquendum.

11. Dices, hinc potius colligi ex jure communi non posse probari aliquem infimum Prælatum religionis, etiamsi Abbas benedictus sit, habere jurisdictionem quasi Episcopalem, si proprium superiorem Prælatum habet in eadem religione. Jura enim antiqua ideo tribuunt Abbatibus jurisdictionem quasi Episcopalem, quia tunc singuli Abbates erant quasi supremi, et Generalem superiorem non habebant. Unde in cap. *Nullam*, 18, q. 2, ait Pelagius Papa: *Ad Abbatem potestas tota pertinere convenit*; quia nimirum eo tempore unusquisque Abbas habebat totam curam sui monasterii, nec recognoscebat Generalem superiorem. Quamquam (ut verum fatear) incertum mihi est an hic textus loquatur de propria jurisdictione spirituali, vel de sola potestate dominativa, per quam competit etiam Prælati administratio totius monasterii quoad spiritualia et temporalia, etiam prævia propria jurisdictione spirituali. Quod enim hoc sufficiat ad verificanda verba illius textus, ex eo colligi potest quod, juxta communem expositionem Doctorum, dispositio illa etiam ad Abbatissas ampliatur, ut ibi notat Navar., comment. 3, de Regularibus, n. 4, qui multa adducit ex regula Augustini ad confirmandam decisionem illius textus, quæ plane intelliguntur de Præposito, qui tunc jurisdictionem non habebat, sed potestatem dominativam, ut supra notavi; cumque Pelagius Pontifex non multo post Augustinum sederit, et fere eodem quo S. Benedictus floruit tempore, incertum est an propria jurisdictio spiritualis jam tunc esset Abbatibus concessa, maxime cum non constet vel Benedictum ipsum, vel Abbates illius temporis fuisse clericos. Communiter tamen extenditur hic textus ad potestatem jurisdictionis spiritualis, quod non est facile negandum, quia etiam ostendi non potest illam tunc non habuisse, et jura indifferenter loquuntur, meliusque et proprius illa posita procedunt.

12. Verumtamen hæc objectio nihil obstat,

